

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 5 maj 1939
God. X • Broj 18.

POLOŽAJ U SVETU

Medunarodni položaj se, nakon govora g. Hitlera, nije razbistrio i većina svetskog javnog mišljenja drži da je zategnutost ostala jednaka, sem što se u odnosu između Nemačke i Poljske pojačala.

Niko dođuše nije uobražavao sebi da je i nakon garantija što ih je Velika Britanija uzela prema Poljskoj, a naročito nakon pomicanja nemačkih trupa na granici Poljske, pre mesec dana, nemačko-poljski ugovor imao još neku praktičnu vrednost; pa zato njegovo otkazivanje sa strane g. Hitlera, ne predstavlja ni promenu stvarnog stanja, ni iznenađenje. Ako u tom otkazivanju postoji izvesna pretnja, kao što se u nekim krugovima tumači, smatra se da će ta pretnja samo pojačati otpor Poljaka i njihovo rešenje da ne podu putem popuštanja, pa niti najmanjeg prema Nemačkoj. U Londonu se čak smatra da to otkazivanje odstranjuje i poslednje nepoverenje Poljske prema pitanju učestvovanja Rusije u odbranbenom savezu, jer se do sada, baš obzirom na nemačku osetljivost, poljska vlada nije htela suviše angažovati u saradnji sa Rusijom.

Umesto da govor g. Hitlera deluje kao presija na poljsko javno mišljenje, kao što se to očekivalo i u Rimu i u Berlinu, dogodilo se da je poljska javnost još jače zbila redove i odgovorila kategoričkim »Ne!« na sve nemačke zahteve, podvlačeći da i Karlovarski zahtevi Nemaca prema Čehoslovačkoj nisu tobože imali nameru da diraju u suverenitet Čehoslovačke, pa su na koncu konca ipak taj suverenitet do kraja uništili. Zato poljski odgovorni faktori nastavljaju još jačim tempom ekonomske, vojničke i industrijske pripreme, jednako kao i diplomatsku aktivnost u vezi sa stvaranjem odbranbenog bloka zapadnih i istočnih evropskih država. Za promenu raspoloženja u Poljskoj karakteristična je činjenica, da je čisto desničarska i konzervativna Narodna stranka, prošlih dana zaključila, da se treba odlučiti za saradnju sa zapadnim silama i da treba da dođe do zbliženja sa Rusijom; — jednako kao i druga činjenica, da čehoslovačko poslanstvo u Varšavi nesmetano funkcioniše, da se na njemu više čehoslovačka zastava i da se u poljskoj štampi sve više javljaju članci u prilog nezavisnosti čehoslovačke države.

Okako držanje Poljske nalazi na potpuno odobravanje u Londonu i Parizu, gde je raspoloženje u javnosti posve drugačije nego što je bilo u septembru prošle godine. Tako n. pr. engleska štampa piše da ne treba davati nekog naročito značenja govoru g. Hitlera i da se ne sme ni za korak odstupiti od stajališta što su ga zauzele demokratske države. »Sunday Times« veli da je manje važno to, što g. Hitler kaže, nego li to što radi; i da je samo na jednom mestu u svom govoru bio iskren, kada je kazao da ne želi sukoba sa zapadnim silama. A »Observer« primećuje da reči g. Hitlera ne daju nikakvih garancija za sigurnost mira, ali da zato svaki novi dan znači novo jačanje miroljubivih naroda. Što se pak tiče otkazivanja pomorskog ugovora, u Londonu se naglašava da to otkazivanje nema nikakve praktične vrednosti, jer je Nemačka i do sada gradila onoliko brodova koliko su joj dopuštale njene finansijske mogućnosti; a to znači da je (sem podmornica, koje praktično sve više gube značenje!) gradila manje nego što je, prema pomorskom sporazumu, mogla.

U Francuskoj se na jednak način sudi o položaju i podvlači se da je govor g. Hitlera bio udešen više za unutrašnju propagandu, da umiri sumnje i nezadovoljstva koja se javljaju u zemlji zbog izolacije Nemačke, nego li da njime rasčisti međunarodnu situaciju. Međutim će, kako kažu francuski listovi, nemačka javnost i iz pomenutog govora moći vrlo lako da stvori pravu sliku o tom položaju. Francuska štampa ističe dalje, da govor g. Hitlera znači više defanzivu nego li ofanzivu i da je današnji razmer snaga već takav da se radi samo o tome, ko će imati jače živce i ko će moći mirno da počeka, »da događaji sazru sami od sebe.« Inače francuska štampa odbija g. Hitlerove argumente, a naročito odbija razloge za aneksiju čehoslovačke države.

U vezi sa položajem u Evropi karakteristično je i držanje Japana, koji je odbio da prihvati nemački predlog o pretvaranju antikomunističkog bloka u vojni savez, jer smatra da bi na taj način Japan mogao da bude zapleten u opasne avanture, dok na protiv Nemačka ne bi mogla ničim da mu pomogne, sem u slučaju izoliranog sukoba sa Rusijom.

Poslednje vesti kažu da g. Ruzvelt sprema kolektivni apel svih američkih država u prilog mira i demokratije, te da je trojni odbranbeni savez između Engleske, Francuske i Rusije u glavnom već gotov, na što osovina Rim—Berlin odgovara većanjima predstavnika svojih generalnih štabova u Rimu. Govori se da je Rim uputio ozbiljne savete Varšavi, ali se i pored toga uverava da će današnji odgovor g. Beka Nemačkoj biti odlučan i da će g. Bek, sa svoje strane, postaviti zahteve u pogledu Dančiga.

Kao što se, dakle, vidi međunarodni položaj je još uvek u znaku napetosti, ali su držanje i atmosfera u zapadnim silama i u Poljskoj u ovom času posve drugačije, nego li prošle jeseni.

Brat dr St. Bukovski 'pedesetgodišnjak

2 maja navršio je brat Dr. Stanislav Bukovski, predsednik Češkoslovenske Obce Sokolske, 50 godina života, pa tom jubileju brata starešine češki sokolski listovi posvećuju tople članke.

Brat Dr. St. Bukovski stupio je u Sokolstvo još za vreme srednjoškolskih nauka i već na V svesokolskom sletu u Pragu istakao se među prvim vežbačima. Kao student univerziteta stupio je u prednjački

zbor matičnog društva u Pragu, a odmah, posle rata pokazao je veliku aktivnost u načelništvu ČOS, gde je osnovao stručni lekarski otek i postao njegovim predsednikom. Godine 1925 izabran je za člana Starešinstva ČOS i za predsednika zdravstvenog oteka. Kratko pred IX svesokolski slet bio je izabran za prvog zamenika starešine ČOS, a od smrti Dr. Šajnera do danas neprestano pokriva mesto starešine ČOS.

Brat Dr. Bukovski je u Sokolstvo ušao svim svojim duhovnim i telesnim odlikama i posvetio mu sve svoje životne napore. Voljen i cenjen od sve sokolske braće i poštovan od čitavog naroda, on se smatrao uvek kao najpogodnija ličnost da povede jednu opštenarodnu organizaciju kao što je Soko. Nikada nije pripadao ni jednoj političkoj partiji i čitav njegov javni rad bio je posvećen isključivo Sokolstvu. Neobično savestan i energičan on je ujedno pristupačan brat čitavoj sokolskoj porodici, pripravan da svakog brata i svaku jedinicu podupre u svakoj prilici.

Sloven osećajem i mišlju, brat Bukovski je stekao ljubav i poštovanje čitavog slovenskog Sokolstva, pa tako i našeg, jugoslovenskog. Sa vodećim ličnostima jugoslovenskog Sokolstva bio je uvek u najpriateljskijim vezama i iskreno se zanimao za napredak Sokolstva u Jugoslaviji, kao i za čitav naš nacionalni život. Dolazio je često u našu sredinu i naše Sokolstvo ga je uvek sa najvećom ljubavlju primalo.

Čestitajući bratu Bukovskome 50-godišnjicu života, jugoslovensko Sokolstvo u prvom redu žali, što to ne može učiniti u prilikama radošnijim za njega i sretnijim za čehoslovačko Sokolstvo. Ovakav, kakav je danas, jubilej brata Bukovskoga, za njega kao i za sve nas, znači više dan sećanja na prošle dane uspe-

Većanje plenuma uprave Saveza S.K.J.

Ostavka brata E. L. Gangla i saziv vanredne skupštine

Dana 3 maja održana je u Beogradu sednica Plenuma uprave Saveza Sokola K. J. Na sednici su uzeli učešća svi članovi ranije i novoizabrane uprave iz gotovo svih župa u zemlji. Sednica je trajala od 16 do 20 sati, a predsedao je zamenik starešine, brat Dr. Oton Gavrančić.

Posle pozdravnog govora brata Gavrančića, prešlo se na konstituisanje nove savezne uprave i na primopredaju pojedinih dužnosti.

Brat Dr. Gavrančić pročitao je zatim pismo prvog zamenika starešine, brata E. Gangla, datirano 25 aprila, kojim brat Gangl moli Izvršni odbor Saveza SKJ, da primi na znanje njegovu ostavku na položaj prvog zamenika starešine, na koji ga je jednoglasno izabrala IX glavna skupština Saveza SKJ, održana 22 i 23 aprila o. g. Brat Gangl svoju ostavku moti- više narušenim zdravljem i nemogućnošću da, usled toga, vrši tačno svoje dužnosti; u toliko manje što obavlja i funkciju prvog zamenika starešine Saveza Slovenskog Sokolstva, kojoj funkciji, usled izmenjenih prilika u Savezu Slovenskog Sokolstva, i u njegovom središtu, Pragu, želi da se što više posveti.

Nakon svestrane diskusije, u toku koje se utvrdilo, da su netačne bile sve verzije koje su se pojavile u javnosti u vezi sa glavnom godišnjom skupštinom Saveza SKJ i sa izborom časništva uprave Saveza, plenum savezne uprave je jednodušno uvažio razloge koji su brata Gangla naveli na to da preda ostavku na položaj na koji je bio jednodušnom voljom Sokolstva izabran, pa je ostavku uzeo na znanje, izrazivši nepodeljeno žaljenje što se brat Gangl povlači sa vodećeg mesta u Sokolstvu i podvlačeći jednodušnu zahvalnost čitavog Sokolstva bratu Ganglu za njegov dugogodišnji ogromni rad, za njegovu ljubav za Sokolstvo i za njegove velike zasluge za jugoslovensku misao. Plenum je uputio Starešinstvo da nađe što dostojniji način kako da ta zahvalnost Sokolstva bratu Ganglu dođe do što vidnijeg i stvarnijeg izražaja.

Brat Dr. Gavrančić pročitao je zatim ostavke drugog i petog zamenika starešine, braće Dr. Vladimira Belajčića i ing. Milivoja Smiljanica. Po tom pitanju uzeli su reč članovi uprave gotovo iz svih župa, a naročito nekoliko predstavnika beogradske župe, koji su svi izjavili, da je jednodušna želja njihova i njihovog članstva, da braća Belajčić i Smiljanic ostanu na svojim položajima te da na njima, kao i do sada, rade na dobro Sokolstva. Pošto je brat Gavrančić, u ime čitavog plenuma, zamolio braću Belajčića i Smiljanica da se slobode, nego li dan radovanja. Ali mu baš zato, utoliko više želimo još mnogo rada i zdravlja, da bi doživeli još jedan jubilej, koga ćemo moći da mu čestitamo sa onakvim oduševljenjem i zadovoljstvom, sa kojim smo se poslednji put videli sa njime, prilikom nezaboravnog X svesokolskog sleta u Pragu.

ljanića da se odazovu jednodušnoj želji čitave uprave, to su braća Belajčić i Smiljanic ostali i dalje na svojim mestima.

Brat Gavrančić je uzeo zatim reč, ističući da, ostavkom prvog zamenika starešine brata Gangla, ostaje u voćstvu Sokolstva upražnjeno prvo odgovorno mesto, koje je, obzirom na to što sadašnja uprava treba da ostane u funkciji sve do velikog sleta godine 1941, od naročite i iznimne važnosti. Smatra s toga da je nemoguće da bi nova uprava čitav tako važni period rada mogla da vodi bez izabranog prvog zamenika starešine i predlaže da se sazove vanredna skupština Saveza Sokola K. J., koja bi izvršila izbor prvog zamenika starešine.

Nakon kraće diskusije predlog brata Gavrančića je jednodušno prihvaćen, time da se Starešinstvo ostavi da odredi datum saziva vanredne skupštine, vodeći pri tom računa o zakazanim župskim sletovima. Sem toga je na plenumu prevladala želja, da bi vanredna skupština Saveza trebala da dođe u priliku da, pored izbora prvog zamenika starešine, kaže svoju reč i o ostalim njegovim saradnicima, t. j. o ostaloj upravi Saveza.

Na koncu je Plenum rešio još neke tekuća pitanja i zaključio da se majci nedavno preminulog nezaboravnog brata, Božidara Abadžije, koji je žrtvovao svoj život za sokolski rad, dodeli doživotna mesečna potpora.

Čitava sednica plenuma protekla je u najlepšoj saglasnosti.

Konstituisanje nove uprave Saveza Sokola K. J.

Na sednici Plenuma Saveza SKJ, od 3 maja o. g. izvršena je konstitucija i podela funkcija nove Savezne uprave na ovaj način:

Zamenici starešine: braća Dr. Vladimir Belajčić, Dr. Oton Gavrančić, Dr. Mihajlo Gradojević, arh. Milihoje Smiljanic.

Načelnik: Dr. Alfred Pihler; — I zamenik: Miroslav Vojnović; — II zamenik: Ivan Kovač; — III zamenik: Ing. Vojislav Pajić.

Načelnica: Elza Skalar; — I zamenica: Milica Šepa; — II zamenica: Olga Skovran; — III zamenica: Joža Trdinova.

Tajnik: Adolf Stefan, Ekonom: Mihajlo Nikolić, Blagajnik: Ivan Radić, Predsednik Prosvetnog odbora: Miloš Stanojević.

Predsednik Narodno-odbranb. odbora: Dr. Vladimir Belajčić, Predsednik Organiz. prav. oteka: Branko Čipčić.

Pročelnik Socijalnog oteka: Stajja Stajić,

Pročelnik oteka za čete: Dura Brzaković,

Pročelnik lekarskog oteka: Dr. Milorad Feliks,

Pročelnik statističkog oteka: Verrij Svajgar,

Pročelnik grad. umetničkog odbora: ing. Radivoje Radulović,

Pročelnik ozlednog fonda: Dr. Milorad Dragić.

Sokolska osovina

Danas su vrlo moderne »osovine«, poluge na čijim su krajevima kolotovi, koji se okreću i uza se mnogo vrte ili taru. Često se spominju osovine Rim—Berlin, Pariz—London.

Sve ove osovine imaju svojih pristalica, saradnika, boraca i fanatika; inače se ne bi mogle održavati, a još manje okretati. One iz protivničkih tabora, ili koji se dobrovoljno ne kače, svaka od ovih osovina tare i mrvi; kao osovina automobila, željezničkog vagona, kola itd. Osim toga, kola naroda, koji predstavljaju i sačinjavaju kola osovine, nose osovina na sebi, iako oni misle da nose interes svoga naroda.

Sve će ove osovine biti i proći. Dva naroda, kao dva kola na jednoj osovini mogu se održati, ali čim se priključuje treći, pa četvrti i redom tako, onda to već nije osovina; to su kola, voz ili neka naprava koja neće biti tako lako pokretna bez naročitih uslova, tračnica. Sve su te osovine, ili primile po nekog trećeg i četvrtog u društvo, ili će primiti, i time već nagoveštavaju da se »tajna« ne može održati, da je interes podijeljen i da će povećana snaga ići na štetu, jer će interesi prevladati i povući — bezumno — svaki na svoju stranu.

Ima ih koji kažu, da se i mi moramo odlučiti za neku od osovina. I zaista, obzirom na potrebu saradnje, koja održava život zajednice, a i po potrebi grupisanja, radi lakše odbrane od neprijatelja, potrebno je da se sokoli odluče za jednu osovina, ali svoju! Ako je potrebna osovina, vidovna, zemaljska, mi je sokoli imamo. Ali, ta nije ni Pariz—London, ni Rim—Berlin. Naša bi zemaljska osovina bila Beograd—Zagreb, koja ne bi bila vezana hladnim gvoždem, gladu ili mržnjom, već polugom jugoslovenstva na kojoj bi počivala Jugoslavija. Mi nismo ni za pobjedu Srba nad Hrvatima, niti Hrvata nad Slovencima, a niti Slovenaca nad Srbima, mi smo za saradnju braće u jednom domu, u kojem caruje prije svega i jedino gospodari ljubav.

Ali, draga braćo, ova osovina ne sme se vrtiti snagama kojima se okreću ostale zemaljske

i prolazne osovine. Naša osovina bi trebala da ima, osim naše lične, pokretnu snagu Neba. Nije badava Arhimed rekao, da bi zemljinu kuglu pomorio, kad bi za svoj koloturnik mogao naći uporišta u vasioni. To uporište je naš narod uvek, kad mu je trebala nadčovečanska snaga, nalazio u Bogu, u Nebu. Mi smo pokretali, i bez Arhimedova koloturnika, celu zemlju, to je istorija zabeležila. Mi ćemo, opet biti u stanju i stići, i preteći, i na strašnom mestu postojati, i pokrenuti sve svetove, ne samo zemaljske već i nebeske, ako budemo znali i za ovu uspravnu osovina, — čiji je jedan točak naše srce, a drugi Bog.

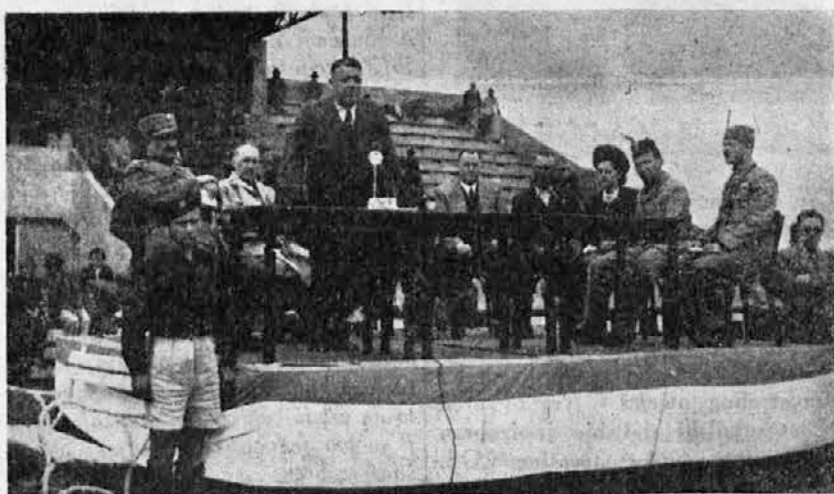
Kao što je zemlja puna dolina i dubodolina, tako i ova naša sokolska osovina može biti sakrivena, pritažljiva i zataškavana od mnogih, ali ona će najposle, kad-tad, izbiti na sunčane visove, da povuče nadprirodnom snagom sve naše narodne vrednosti i da duša narodna zasvetli večinim svetlom i za uvek rastera mrak dušmanski.

Sve će osovine biti i proći, samo će ostati sokolska.

K. — Mostar

UTAKMICE ZA MAC NJ. V. KRALJA U ZAGREBU

Na sednici Zbora župskih načelnika, rešeno je da se datum utakmica »Za mac Nj. V. Kralja« u Zagrebu pomakne za osam dana, tj. da se utakmice održe 22 i 23 jula 1939, umesto 15 i 16 jula, kako je to bilo ranije zaključeno. Razlog ovog odgađanja leži u tome, što se 15 i 16 jula održava veliki slet u Sušaku.

Starešina T. Maksimović govori na sokolskoj smotri u Borovu

Lepa sokolska manifestacija u Borovu

U nedelju, 30 aprila, održalo je sokolsko društvo Borovo veoma uspešnu smotru svoga članstva, na sportskom stadionu, koja se pretvorila u zanosnu manifestaciju jugoslovenske i sokolske misli i spremnosti sokolskog članstva za odbranu narodne slobode i državne nezavisnosti.

U ime župe Osijek smotri su prisustvovali starešina župe br. Krulj, zatim brat Beara i potpukovnik Aleksandar Nikolić. Došli su zatim delegati društva Vukovar i društva Vinkeci te veliki broj članova i delegata iz sokolskih četa Borovo Selo, Opatovac i Petrovci.

Smotra je započela u 10 sati izjutra svečanim dizanjem državne zastave i sviranjem državne himne. Sportski stadion je bio ukrašen državnim zastavama. Prvi je uzeo reč starešina društva Borovo, brat Tomo Maksimović, glavni direktor tvornice Bata, koji je u jezgrovitom govoru pozdravio članstvo, podvukavši da je cilj ove smotre da se u današnjim prešudnim vremenima borovsko sokolstvo nađe na okupu s braćom iz bliže okoline, da u srdačnom dodiru rasmotri položaj kod sebe i oko sebe, te da stvori čvrstu odluku da ne klonu ni pred kime i da većim žarom nego li ikada, radi za dobro naroda i za sigurnost Jugoslavije.

Posle toga uzeo je reč brat Niko Bartulović, koji je u dužem govoru prikazao čitav današnji položaj, kod kuće i u svetu, posvetivši svoj govor u glavnom zadacima sokolstva u današnjem trenutku. Podvukao je da su vremena doduše vrlo ozbiljna, ali da nikako nema mesta ni pesimizmu ni malodušnosti. Čitav svet je doduše uzburdan, ali čovečanstvo sve više postaje odlučno, da se brani od nasilja i da se ne da zarobiti. Naš narod koji je uvek znao podnositi najveće

žrtve za slobodu i nezavisnost, ne popušta niti za čas da popusti bilo čijoj pretnji, koja bi mogla da ugrozi njegovu državnu nezavisnost. Sokolstvo treba da sledi glas naroda i da na svakom koraku pobija malodušnost, a naročito da stane na put stranoj propagandi, koja pokušava da demoralizuje našu javnost.

Govorio je i starešina župe Osijek, brat Dušan Krulj, koji je naročito insistirao na tome, da članstvo iz svih jedinica u što većem broju učestvuje na župskom sletu, o Duhovima, u Osijeku, koji treba da bude vidna manifestacija sokolske odlučnosti u odbrani države i naroda.

Potpukovnik, brat Aleksandar Nikolić, je vatrenim rečima pozvao Sokolstvo da, u radu za otadžbinu, sledi primer velikih narodnih mučenika, Zrinjskog i Frankopana, čiji se praznik baš toga dana slavi. Zatim je govorio o svetlim tradicijama naše hrabre vojske, za koju i prijatelji i neprijatelji znaju, da je spremna sva da izigine pre nego li dozvoli da neko dirne u čast nacije i u nezavisnost Jugoslavije. Srdačno je podvukao saradnju sokolstva i vojske i pozvao braću da sokolsku organizaciju u Slavoniji podignu na visinu odlučne, borbene falange.

Na posletku je još jednom uzeo reč starešina, brat Maksimović, pozivajući članstvo da u svakom svom radu ima uvek na misli da pravi Soko mora biti uzor svakom drugom građaninu, seljaku ili radniku; i da Sokolstvo treba da predstavlja organizaciju u koju čitav narod može da se ugleda.

Za vreme čitave smotre svirala je sokolska muzika razne narodne pesme, naročito Zrinjsko-frankopansku koračnicu, sokolski marš itd, a smotra je završena sviranjem i pevanjem himne »Hej Sloveni«. Svi govornici su bili sa najvećom pažnjom saslušani, a burno odobravanje, koje je pozdravljalo njihove reči, najbolji je dokaz koliko oduševljenje je ova smotra izazvala i od kojikog je značaja ova priredba bila za jačanje naše nacionalne svesti u ovom kraju. Sve je to u prvom redu zasluga valjanog i retko agilnog sokolskog društva u Borovu, a naročito njegovog starešine, brata Tome Maksimovića, koji se svim snagama založio za to, da ova lepa sokolska priredba što bolje uspe. Pored njega, treba podvući i agilnost braće podstarešina, Bor. Jeričevića i inž. Gregorića, zatim tajnika Granjaša, načelnika Hriberskog i prosvetara, sestre Mirjane Pražić.

Povodom smotre u Borovu, pošto su na njoj bili prisutni izaslanici iz više okolnih sokolskih društava i četa, održana je konferencija svih tih jedinica, zajedno sa članovima uprave društva Osijek, kojoj je sa strane Saveza prisustvovao i brat Niko Bartulović. Na toj konferenciji govorilo se o organizovanju življe sokolske delatnosti na čitavom području oko Vinkovaca, Borova i Vukovara, o širenju sokolske štampe, o podizanju narodno-odbranbenog duha itd. Pored ostalih, uzeo je na toj konferenciji reč brat Toma Maksimović, koji je svim okolnim četama obećao punu moralnu i materijalnu pomoć i potporu Sokolskog društva Borovo, u svim njihovim poduhvatima. Svi su se složili u tome, da u današnjim vremenima akciju treba udvostručiti, a zatim su izaslanici župe Osijek poslije posete čete u Petrovcima, Lovasu, Opatovcu i Veri.

Zahvalnica kancelarije Nj. V. Kralja

Prvi zamenik starešine Saveza SKJ, brat E. L. Gangl, primio je 25 o. m. iz kancelarije Dvora Nj. V. Kralja pismo ove sadržine:

Poštovani Gospodine, — po Najvišem nalogu čast mi je izjaviti zahvalnost na rodoljubivim željama i izrazima odanosti, koje ste izrekli uputiti Njegovom Veličanstvu Kralju, Njenom Veličanstvu Kraljici Mariji, Njegovom Kraljevskom Visočanstvu Knezu Namesniku i Kraljevskom Domu, sa godišnje glavne skupštine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u Beogradu.

Ministar Dvora, Milan Antić, s. r.

NAŠE SOKOLSTVO U AMERICI

»Sokolska Zastava«, organ jugoslovenskog sokolskog društva Buenos Aires I, donosi na uvodnom mestu članak posvećen trinaestogodišnjici sokolskog rada Sokolskog društva u Buenos Airesu. Članak prikazuje postanak društva, koje je u godini 1939 imalo 70 članova, a već koncem iste godine se povećalo na 280. Docije je osnovano Sokolsko društvo »La Paternal«, koje je saradivalo sa sokolskim društvom Buenos Aires I, ali je usled razmirica raspušteno. U društvu je dolazilo do još nekih razmirica, koje su ometale njegov napredak.

Pregled istorije Srpskog Sokola u Sarajevu

(Nastavak)

Odmah posle »Prosvjetine« proslave, povelu je župa bosansko-hercegovačka življu akciju za osnivanjem pobratimskih, antialkoholnih sekcija, koje će razviti sokolsko - pobratimski rad na selu, gde ga nije bilo. »Ako želimo da našem sokolstvu osiguramo budućnost, da ga postavimo na čvrste temelje i da s njim preporodimo naš narod, moramo ga prenijeti i učvrstiti na selu«, kaže se u okružnici Župe od 29 oktobra 1912 g. Župa je želela da se sokolsko - pobratimska ideja, koja je uhvatila korena u Krajini i jednom delu Hercegovine, raširi i po ostalim krajevima Bosne i Hercegovine. U tu svrhu izdavalu je potrebna uputstva i taj rad Župe nije ostao bez uspeha. S takvim rezultatima sokolskog rada ušlo se u 1913 godinu.*)

Zbog nedostatka drugog materijala, posluživši se rečima brata Jove Popovića iz »Spomenice II pokrajinskog sleta Sokola Kraljevine Jugoslavije u Sarajevu«, koje vrlo lepo karakterišu rad srpskog sokolstva u Bosni i Hercegovini u ovom periodu.

*) Osmu godišnjicu skupština »Srpskog sokola« u Sarajevu održana je 6(19) januara 1913 g.

One se, što je sasvim razumljivo, odnose i na rad sarajevskog »Srpskog sokola«.

»Godine 1912 i 1913«, kaže brat Popović, »su godine velikih političkih događaja, značajnih po držanje i rad Srba B. i H. a po tom i za akciju naših sokola. Veliki i neočekivani uspjesi koje je postigla srpska vojska u balkanskom ratu proizveli su najveće oduševljenje u sokolskim redovima. I oni koji su vodili našu sokolsku organizaciju kao i oni koji su bili organizovani kao vojnici njezini, dolaze do uverenja da se naše sokolstvo mora potpuno staviti u službu našoj nacionalnoj želji i težnji, da s njom treba da živi ili da ga nestane. U sokolanama našim otvoreno se pjevaju bojne pjesme. Otvoreno se veliča Kralj Petar i odaje priznanje srpskoj vojsci i Srbiji. Naročito je borbena i aktivna srednjoškolska omladina koja se okuplja u sokolske redove i raspljuje revolucionarno oduševljenje među svojom družinom. Ali to pojačava podozrivost austrijskih upravnih vlasti. Uho i oko austrijske policije preneseno je u naše sokolane. Bziri nam prate rad u unutrašnjosti B. i H. kao i izvan njezinih granica. Tražio se kakav bilo povod da se omete revolucionarni pokret i revolucionarno raspoloženje ko-

je je zavladao u našim sokolanama. I čim se za to dala prilika u skadarskoj aferi, proglasile su austrijske upravne vlasti 2 maja 1913 iznimne mjere nad cjelokupnim srpskim življem u B. i H., a svim srpskim ustanovama zabranile su rad. Od toga dana naše su sokolane zatvorene i sva imovina u njima zaplijenjena«.

XVII

Medutim, ovakvo držanje državnih vlasti prema sokolima i ostalim srpskim društvima jačalo je njihov otpornu snagu. Pretstavnici raspuštenih društava, a naročito istaknuti sokolski radnici, povelu su živu akciju da ta društva ponovo započnu sa radom. Iz nekoliko sačuvanih dokumenata vidi se kako je stvar tekla.

13 juna 1913 g., uputio je brat dr. Vojislav Besarović pismo nekojini sokolskih radnika, u kojem stoji:

»Na našu zajedničku predstavku zemaljska vlada mi je javila, da ne može dozvoliti da raspuštena društva započnu ponovo svoj rad prije nego ponovo predlože zemaljskoj vladi pravila društvena. Naša dosadašnja uzorna pravila se moraju u nekim sticnicama promijeniti. Ispravljani primjerak pravila Ti prilažem i molim Te, da odmah, preko Vašeg kotarskog ureda, napraviš na ze-

maljsku vladu prijavu, da namjeraš ponovo osnovati društvo i predložiš 5 primjeraka ovako ispravljenih pravila. Posebnu skupštinu radi toga ne treba sazivati. Čim dobiješ obavijest da je zemaljska vlada pravila pregledala, odmah sazovi skupštinu, na kojoj treba izabrati odbor«.

Iz okružnice od 9 jula 1913 g., koja je upućena svima raspuštenim srpskim društvima, vidi se da je stvar sa obnavljanjem rada tih društava krenula drugim pravcem. U toj okružnici se kaže:

»Zemaljska vlada stavlja sve veće zapreke ponovnom osnivanju raspuštenih srpskih društava. Radi toga su se 9 jula sastali njihovi predstavnici u Sarajevu i zaključili, da preko javnosti upute ovaj novi poziv raspuštenim društvima: Što su prestavnici raspuštenih društava očekivali i što su u svojoj molbi za obnovu ovih društava u prvome redu naveli, nije se dogodilo. Zemaljska vlada ni danas ne pokazuje da uvida nepravdu, koju je prilikom iznimnih mjera nanijela srpskom narodu, raspustivši pored socijalističkih samo srpska društva«.

Okružnica zatim iznosi hronološki, šta su prestavnici društava učinili, da se rad raspuštenih društava što pre otpočne, i na kakve se smetnje kod Zemaljske vlade naišlo:

»Prestavnici su, 13 juna 1913, uputili Vladi molbu, da se sva srpska društva, koja su iznimnim mjerama neopravdano raspuštena, bez svakih daljih formalnosti opet uspostave. Sadržaj te molbe je za javnost oštampao u »Narodu«, broj 308.«

»Da je Vladi bilo stalo da se nanešena nepravda sanira, mogla je jednim potezom, jednim odobrenjem sva društva obnoviti. Ali Vlada je na ovu molbu odgovorila uglavnom negativno. Izgovor je bio da se mora formi zakona udovoljiti, t. j. da se mora svako društvo za se ponovo osnivati. Prestavnici su savjetovali raspuštenim društvima da i toj formi udovolje. Učinili su to, ne za to što bi priznali opravdanost iznimnih mjera prema srpskim društvima, već samo zato da se što prije započne prekinuti rad. Da, medutim, Zemaljskoj vladi nije stalo do forme zakona, nego jedino do toga, da ometa rad srpskim društvima, biva svaki dan sve jasnije. Vlada je tražila izvjesne izmjene u pravilima pojedinih društava. Za te izmjene rečeno je da će biti neznatne. Sada vidimo da izmjene koje Vlada traži kod većine društava nijesu neznatne, već bitne i načelne prirode. Prestavnici stoga ne smiju dalje ići.«

Na to se raspuštenim društvima daju uputstva kako da postupe:

Смрт Маријана Деренчина

29 aprila o. g. умро је у Горњем Милановцу и 1 маја сахрањен у Крагујевцу брат Маријан Деренчин, артиљериски капетан прве класе, командант артиљериског дивизиона и вишегодишњи претседник Отсека за чете Соколске жупе Крагујевац.

Пок. Маријан Деренчин је рођен у Загребу 1899 године. Син адвоката Деренчина, једног од познатих националних и политичких радника, пок. Деренчин је учио средњу школу у месту рођења, учествовао као добровољац у ослобођењу Међумурја 1919, и затим ступио у Војну академију у Београду. Свршивши нижу школу Војне академије, пок. Деренчин је 1921 произведен за артиљериског потпоручника и рас-

преданошћу и искреношћу радио многе друге послове. Тамо је, једно време, био и заменик друштвеног старешине. Али се његова права соколска делатност тек потпуно изразила у Соколској жупи Крагујевац. Као члан управе Жупе, пок. Деренчин је неколико година био претседник Отсека за рад на селу. И ако дете Загреба, пок. Деренчин је био са осећањем и схватањем потреба нашег села као да је рођен у Шумадији. Под његовим руководством, Соколи Жупе Крагујевац живо су улазили у села. Од једне чете, која је 1931 постојала у Великом Шиле-говцу, за пет година тај број је нарастао на стотину. Пок. Деренчин је све те чете обилазио, сваку је упутно у посао, свакој је дао основе за рад. „Непрегледним пољима Отаџбине, говорио је он — као вихор је прелетео соколска мисао, обарајући испред себе све пороке и задржавајући својим врелим дахом реку најезде туђинских новина... Наше је да улетио у тај вихор пре него што он, недовољно помогнут, малакше.“ И заиста је пок. Деренчин улетео у тај вихор и сав се заложио да поведе село, да га изведе из заблуда, да га упуту на прави соколски пут. Кад је организовао чете по Шумадији, повео их је и у Сарајево, и Загреб, и на збороване у Мостар. Заслуга пок. Деренчина је велика Жупска соколска изложба која је ишла од места до места у Шумадији и показивала разлику између соколског и несоколског села. Пок. Деренчин је духовни творац и организатор многих хигијенских, пољопривредних и других изложби и течајева по својим четима. Сеоско зборовање у Јагодини, покретни сеоски соколски одреди, течајеви за вође сеоских чета у Жупи — у главном су дело пок. Деренчина. И ако је на том послу он знао да прикупи и многе друге вредне соколске руке, ипак је у целом том послу он био онај који покреће, који води, душа рада, свуда је његов удео био лавовски. И човеку се чини као и данас да чује његове речи: „Само напред! Наставите где смо стали. Сутра више него данас. Соколско дело изискује целе људе и непрекидан напор.“

Пок. Деренчин, цео и у непрекидном раду, остао је на соколском послу све док га тешка болест није потпуно бацила у постељу и однела. Сахрањен је у Крагујевцу 1 маја о. г. уз огромно учешће Сокола, официра и грађана. На одар је положено 13 венаца, међу којима венци Соколског савеза, Соколске жу-

пе Крагујевац, Соколског друштва Крагујевац матица, коњичког отсека Соколског друштва Крагујевац матица, Соколског друштва Горњи Милановац и други. Пред Соколским домом опростио се са са пок. Деренчином, старешина Соколске жупе Крагујевац, а над гробом један друг официр.

Милоје А. Павловић

Zrinsko-frankopanske proslave

Соколско друштво у Ваљеву је, као и сваке године, на дан 30 aprila приредило комеморативну прославу, у знак сећања на трагичну смрт народних великана, Zrinskog и Frankopana. Први заменик старешине, Dragutin Rogić учитељ, је у лепом предавању приказао живот и рад нар. мученика.

Соколско друштво Pag је и ове године прославило дан трагичне смрти наших народних великана, Petra Zrinskog и Franje Frankopana. Брат просветар, Juraj Dobronić, одржао је пригодно предавање, а Zivko Kustiћ recitovao је пригодну декламацију, док је глума свирала »U boj u boj«, i »Frankopanku«. Poseta је била врло добра.

Telesno vaspitanje u stranom свету

GIMNASTIČKO PRVENSTVO NEMAČKE

Прошле недеље одржана су закључна такмичења за првенство немачких гимнастичких друштава у Flensburgu. Од свих друштава која су учествовала у овом такмичењу, а којих има око 12.000, једино друштво у Minhenу, Leunu, Stuttgartu и Vilingenu došla су до коначног такмичења. Коначни резултат је био: победа гимнастичког друштва у Leunu, чију momčad састављају вежбачи Frajer, Oto, Klajner, Miler и Kreč.

DRŽAVE KOJE UČESTVUJU NA LINGIJADI

Rok за prijavu на Lingijadu је proшао и zajedno се prijavilo 29 država, sa 7.200 vežbača, koji će učestvovati u takmičenjima. Sem gotovo svih evropskih država, на Lingijadi će učestvovati i Južna Afrika, Irak, Turska, Indija, Australija, Nju Zeland, te Severoamerička Unija.

PREDLOZI VEŽBI ZA ŽENSKЕ KATEGORIJE

Zaključkom zbora župskih načelnika od 21 aprila o. g. produžen је rok za podnošenje predloga vežbi za ženske kategorije za II slet Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u Beogradu, 1941 године. Prema tome zaključku Načelnništvo saveza primaće predloge do 31 maja 1939 g. zaključno.

Program svejunačkog sleta u Sofiji

Kako је poznato, ove године održava се u Sofiji велики slet Bugarskih »Junaka«, od 8 do 12 jula.

Prilikom boravka u Beogradu, dao nam је брат Josip Bureš, »glavator« bugarskog Junačkog saveza, ovaj raspored tog velikog sleta:

Glavni sletski su 9 i 12 juli. Naraštajski dan је 11 juli. — 8 i 10 jula su utakmice i to:

8 jula: utakmice u strojevima vežbama bugarskih junačkih društava. Sva društva takmiče se u što boljoj izvedbi strojevitih vežbi. Ocenjuje се izvedba, brojčanost i udaljenost od Sofije, tj. za svakih 50 kilometara udaljenosti od Sofije društva dobijaju po jedan bod. Ista takva skala ustanovljena је i za brojčanost društva.

8 jula po podne: Glavni pokusi na sletištu; — naveče »ZARJA«, ceremonija slična onoj iz g. 1935, za poginule Junake i rodoljube.

9 jula: u 10 časova »Moleben«. Posle molebena otvaranje Sabora, koga će izvršiti Nj. V. Car Boris. Posle otvorenja svečana povorka, u kojoj učestvuju Junaci, Sokoli i ostali gosti. Popodne је Glavni javni čas, na kome nastupaju i jugoslovenski Sokoli i sokolice.

10 jula: celi dan utakmice na spravama, lakoj atletici, plivanju, teškoj atletici i 10-boju.

11 jula: pre podne naraštajске utakmice, popodne Glavni naraštajski dan, nastupa i jugoslovenski sokolski naraštaj. Navečer: u Narodnom Teatru velika junačko-sokolska telovežbena akademija.

12 jula (Petrovdan): Glavni sletski dan. Do podne finalna takmičenja. Posle podne: II Glavni javni čas na sletištu. Nastupaju Junaci, Junakinje, Sokoli, Sokolice i ostali gosti. Tom prilikom biće i sletske igre u odbojci, košarci i ostalim takmičarskim igrama.

Navečer biće priređena velika baljada kroz ulice Sofije. I.P.S.

SOKOLSKI SLET U OSIJEKU

Na Duhove, 28 i 29 maja, održaće sokolska župa Osijek svoj XI Župski sokolski slet. Na ovaj slet doći će i mnoge sokolske jedinice iz okolnih župa. Poslednji broj osječkog sokolskog mesečnika »Bratstvo« donosi ovaj apel: »Danas, više nego ikada ranije, potrebno је da se okupimo, da pogledamo jedan drugome u oči i da kažemo: na okupu smo! Otadžbino, tu smo!«

Idejna skica za II svesokolski slet u Beogradu

Idejna skica programa za svesokolski slet u Beogradu, koja је једина bila nagrađena od žirija, a koju је izradio брат Bogoljub Krejčik, profesor iz Beograda, sastavljena је tako da је u njoj predviđen detaljan raspored za dvanaest raznih sletskih priredaba, koje bi obuhvatile preko 20 dana. Ove priredbe su raspoređene tako da bi prva otpočela već 6 septembra 1940 године, t.j. sa danom kada Mladi Kralj ulazi u svoju 18 godinu (Stafetni poziv na slet), a završna bi се održala 6 septembra 1941 g., t.j. sa danom punoletstva (Dani vojske).

U nagradnoj skici predviđena је i detaljno obrađena Sletska scena, koja nosi naslov »1804—1918«, a imala bi za cilj da prikaže, pomoću vojске, simboličkih vežbi, muzike, recitacije, kostima i svetlosnih efekata, sav period nacionalne istorije u kome је život Dinastije Karadorđevića bio tako čvrsto povezan sa životom celoga naroda i u kome је Dinastija Karadorđevića sa narodom ostvarila petvekovne ideale. U prologu bi се prikazao dolazak Slovena na Balkan, invazija tudina i Kosovska tragedija. Sama scena bi imala tri glavna momenta: Prvi ustanak, Balkanski rat, Svetski rat (robovanje - oslobođenje i ujedinjenje). — Epilog bi bio apoteoza Mladoga Kralja. U sletskoj sceni bi učestvovalo 2500 do 3000 lica, a izveli bi је Sokoli u saradnji sa vojskom. I. Sedlaček.

Ocenjivački sud за natečaj за generalni program (idejni plan svih priredbi) svesokolskog sleta, koji će се održati 1941 године, povodom punoletstva našeg prvog Sokola, Nj. V. Kralja Petra II, pregledao је sve radove kojih је bilo ukupno 8, pa је doneo jednoglasnu odluku, da ni jedan rad nije u svemu prema konkursu zadovoljio ideje samoga konkursa, i zato се прва i druga nagrada ne dodeljuje ni jednom od podnetih radova. Treća nagrada jednoglasno је dodeljena nagradnom radu pod »Motom Kruna SPP«, čiji је autor, после otvaranja omota, utvrđen брат Bogoljub Krejčik.

Ziri је stao na gledište da u radovima »Sat lokomotiva« i u radu »Tirš« ima stvari koje се mogu vrlo zgodno iskoristiti za slet, pa се stalo na gledište da се autorima ova dva rada ponudi kao otkup i to: prvom »Sat sa lokomotivom« da се ponudi otkup od 1.500 din., a drugom, pod moto »Tirš«, da се ponudi otkup od 1.000 din. Ostali konkurenti mogu da svoje radove oduzmu iz Saveza kad to nadu за potrebno.

»Društva, koja nijesu još predala pravila na odobrenje, neka predaju stara pravila bez ikakvih izmjena. Ona koja su već predala izmijenjena pravila, ako im се odobre, neka na skupštinama riješe, da li mogu primiti tako bitno izmijenjena pravila, i neka ponovo zatraže društvo sa neizmijenjenim pravilima.«

»Bez svega ovoga moglo је biti da је vlada, ma i čutke, uvidjela ljutu uvredu, koja је čitavom srpskom narodu, prilikom iznimnih mjera, nanеšena. Ali kad vlada zahtjeva i take izmjene, kao što је na primjer ukidanje srpske zastave kod pojedinih društava, onda се dalje ići ne može. Ne preostaje drugo nego da sva društva ustanu kao једно i da traže uspostavljanje svoje, kao što su bila prije iznimnih mjera.«

Okrugnicu su, ispred društava: Soko, Pobratimstvo, Sokolska župa, Savez društava za borbu protiv alkohola, Svešteničko udruženje i Učiteljsko udruženje, potpisali: Dr. Besarović, Kosta Božić i Dr. M. Jojkić.

Kao dopuna ovoj okružnici može da posluži pismo brata Besarovića od 11 jula, koje је upućeno nekolicini sokolskih radnika, a u kome stoji:

»Na ovaj korak nas је prisilila vlada svojom nepredusretljivošću prema »Pobratimstvima« i traženjem velikih promjena u pravilima Župe. Rad na obnavljanju društava mora biti jedinstven, pa zato i mi sokoli, iako su od nas tražene vrlo sitne izmjene, moramo biti sa ostalim društvima solidarni. Tu ćemo svoju solidarnost na taj način pokazati, da се u onim mjestima, gdje su pravila već odobrena, sazove skupština, pa da се na toj skupštini stvori zaključak da се ne pristaje ni na kakve promjene, nego се želi prema starim pravilima raditi. U većini mjesta već su pravila predložena, a u nekim i odobrena, pa u onim gdje to nije učinjeno, neka се ne predaju promijenjena pravila. Provizorni rad, koji се vršio i prije nego su pravila odobrena, može се i dalje nastaviti... Ovo stanovište od nas traži srpski ponos!«

20 avgusta 1913 g. primio је dr. Vojislav Besarović, kao osnivač Srpske sokolske župe bosansko-hercegovačke, odluku vladinog povjerenika za glavni grad Sarajevo, broj 30876, od 11 avgusta, koja glasi:

»Prema naredbi zemaljske vlade od 9 avgusta 1913 br. 167.564/I čast mi је, uz povrat priloga, staviti Vam do znanja, da zemaljska

vlada predloženu osnovu pravila »Srpske sokolske župe bosansko-hercegovačke« ne može primiti na znanje, jer u §§ 15, 20, 24 i 27 imade odredaba, koje su u opreci s §§ 4 i 10 zakona o društvima.

U § 15 lit. a. g. c.), u § 20 lit. v. i d., te nadalje u §§ 24 i 27 pravila postavljene su odredbe o nadzornicima okruga, sa sjedištem u okružnim mjestima, koji imadu da nadziru rad sviju sokolskih društava svoga okruga, a to stoji u protuslovlju s ustanovama § 4 zakona o društvima. Ne može се, naime, dozvoliti da се pojedini dijelovi društvene uprave nalaze izvan onoga mjesta, koje је naznačeno kao sjedište društveno, te onde razvijaju kakvo djelovanje. Nadalje imadu nadzornici okruga nad pojedinih društvima nadzorna prava, kojim се samostalnost društva odviše ograničuje, a to се protivi zakonu o društvima.

Iz gore navedenog proizlazi da bi društvo, na temelju predloženih pravila, bilo protuzakonito, radi čega се na temelju § 7. zakona o društvima zabranjuje osnutak društva na osnovu tih pravila.

*) Tačnije: d — primedba pisca.

Proti ove odluke prost је utok na c. i kr. zajedničko ministarstvo finansija u Beču, u roku od 30 dana, itd.«

Ispod datuma prijema, napisao је dr. Besarović olovkom: »Uložio utok 3/9 13, kao u formularu B(esarović).«

U formularu utoka koji је upućen c. i kr. zajedničkom ministarstvu finansija, između ostalog, stoji i ovo:

»...U to doba bio је na snazi zakon o društvima, koji i danas postoji, te је potpuno nerazumljivo, da се ista pravila pri istom zakonskom stanju један put smatraju da sавim odgovaraju zakonskim propisima, dok се drugi put tvrdi, da се te odredbe protivе zakonskim propisima... Nije ovdje na mjestu da ističemo, koliko је štete nanеseno tolikim srpskim društvima, odredbama iznimnih mjera. Pedeset i četiri sokolska društva, kojima је svrha da fizičkim jačanjem podižu svoje članove, morala su za toliko mjeseci obustaviti svoj korisni rad.

Da su te mjere bile neopravdane, vidi се najbolje po tom što su bile u najkraćem vremenu i ukinute. Svaki nepristrasni posmatrač prilika mo-

rao је očekivati, da će се ta nepravda, koja је nanеsena srpskim društvima, na taj način donekle sanirati, pa da će се dozvoliti rad po istim pravilima. Na žalost smo се prevarili. Na veliko naše iznenađenje vidimo da се, pod plaštom zakona, nastoji omesti rad ove ustanove, kojoj је svrha da njeguje gimnastiku t. j. da u fizičkom pogledu narod podiže. Ovo rješenje visoke vlade dovodi nas do uvjerenja, kao da joj је upravo do toga stalo, da се onemogući podizanje srpskog naroda u fizičkom pogledu, a smatramo da се ovakav korak, koji nikako nije izraz jednakopravnosti prema pojedinim grupama narodnim, ne može smatrati pravednim.

Promjene, koje се sada traže, motivu се time, da su u interesu boljeg napretka društva. U smislu jasna slova zakona (§ 7) zemaljska uprava može uskratiti odobrenje pravila samo onda, ako pravila sadrže u sebi odredbe, koje се protivе zakonu. Takvih odredaba u pravilima nema, pa је za to uskraćivanje odobrenja pravila protuzakonito.«

(Nastaviće се)

prof. Hajrudin Čurić

Zasluženost odlikovanje dobrih strelaca

Ceneći patriotski i za vojsku od velike koristi rad sokolskih jedinica, sa najvišeg mesta odobreno je da se i članovi streljačkih oteka sokolskih jedinica mogu odlikovati vojničkom medaljom »Dobrom strelcu«, ako ispunje uslove, koje Gospodin Ministar vojske i mornarice propiše naročitim Pravilnikom.

Pravilnik za dodeljivanje vojničke medalje »Dobrom strelcu« članovima streljačkih oteka sokolskih jedinica propisan je od strane Gospodina Ministra vojske i mornarice i otštampan u Službenom vojnom listu Br. 7 od 1938 godine na strani 245-247 (vidi knjigu »Potrebna znanja za sokolske streljačke oteke« — strana 230—236).

Po ovom Pravilniku kod pojedinih društava, kod kojih su postojali streljački oteci i za koje su trebavane vojničke medalje »Dobrom strelcu« za 1938 i 1939 godinu, izvršile su utakmice po Pravilniku za izvođenje utakmica u gadanju u Sokolstvu (vidi knjigu »Potrebna znanja za sokolske streljačke oteke« — strana 203).

Po propisanom Pravilniku za dodeljivanje vojničke medalje »Dobrom strelcu« od strane Gospodina Ministra vojske i mornarice imena odlikovanih članova streljačkih oteka sokolskih jedinica imaju se oštamovati u Sokolskom glasniku. Osim toga odlikovanim se imaju izdati i Diplome od strane Saveza Sokola K. J.

Streljački otek načelnik Saveza Sokola K. J. do sada je primio spiskove sa imenima odlikovanih od sledećih sokolskih jedinica:

SOKOLSKA ŽUPA NIŠ

Sokolsko društvo Blace — četa BARBATOVAC:

1. Brat Radičević J. Radul, —
2. Brat Kovačević V. Radoljub, —
3. Brat Milutinović R. Milomir, zemljoradnici iz Barbatovca, srez Prokupacki, banovina Moravska.

Sokolsko društvo Boljevac

— četa VRBOVAC:

1. Brat Stamenović S. Mitar, —
2. Brat Milošević Z. Zivojin, —
3. Brat Antić A. Vladimir, zemljoradnici iz Vrbovca, srez Boljevački, banovina Moravska.

Sokolsko društvo Podujevo

— četa DUBNICA

1. Brat Andrijašević Radosav učitelj, —
2. Brat Suica Milorad, zemljoradnik iz Dubice, srez Lapski, banovina Moravska.

Sokolsko društvo Aleksinac

— četa TEŠICA:

1. Br. Mladenović Konstantin, —
2. Brat Spasić Borivoje, —
3. Brat Miljković Miodrag, zemljoradnici iz Tešića, srez Moravski, ban. Moravska.

SOKOLSKA ŽUPA SKOPLJE

Sokolsko društvo Priština — četa DONJA GUŠTERICA:

1. Brat Mladenović C. Dušan, —
2. Brat Marković G. Jovan, —
3. Br.

Soko vojnik*)

Biti vojnik — želja mi je bila,
koju duša davno mi je krila!
Ta mi želja srce osvajala,
u mom radu mnogo snage dala.

Sada mi je želja ostvarena,
davna nada sad je ispunjena!
Ja sam vojnik — moje srce kliče,
u mom biću divna sreća niče!

Soko jesam od mladosti rane
Sokolstvu sam posvetio dane.
Svome rodu uvek služiti želim,
svojom snagom i životom celim!

Sada kad sam redov vojske slavne
kojoj nikad neće biti ravne,
Ja sam srećan kao čuvar doma —
ja sam vojnik — kličem glasom
groma!

Mijo Matešić, redov-planinac, Sušak

*) Kolikom radošću polaze Sokoli u vojsku, neka svedoči i ova pesmica jednog Sokola, člana sokolske čete Generalski Stol, koji služi svoj rok u 2 planinskom puku u Sušaku.

Milovanović P. Božidar, zemljoradnici iz Donje Gušterice, srez Gračanički, banovina Vardarska.

Medalje »Dobrom strelcu« dobije gore pomenute bratske sokolske jedinice od svojih nadležnih vojnih okruga, kojima je već nareden izdatak.

Diplome za odlikovane poslaće načelnik Saveza Sokola K. J. preko bratskih sokolskih župa. Želja bi nam bila da bratske župe predaju diplome i medalje odlikovanim na svečan način.

Načelnik Saveza Sokola K. J. i sa svoje strane čestita odlikovanim članovima streljačkih oteka gore pomenutih bratskih sokolskih jedinica i preporučuje i ostaloj braći da ovoj grani sokolskog rada pokloni punu pažnju, čiji uspešni rad ide za dobro Kralja i Otadžbine.

Referent streljačkog oteka,
pukovnik, Dim. S. Pavlović

Okružni sastanak u Belom Manastiru

U nedelju, 30 aprila, održan je u Belom Manastiru okružni sastanak društvenih i četinih načelnika iz belomanastirskog sokolskog okružja. Od 10 sok. jedinica bilo je zastupljeno 7. Od strane načelnikstva župe prisustvovali su: br. ing. Kvapil, br. Srb i sestra Savadinović. Na sastanku je rešeno, da se okružno takmičenje dece održi 14 maja sa početkom u Belom Manastiru. Sastavljen je raspored sudaca za ovo takmičenje. Zatim je rešeno, da se 2 jula na području ovog okružja održe međudruštvena i međučetna lakoatletska takmičenja, i to između ovih sok. jedinica:

Jagodnjak — B. Manastir u Jagodnjaku; Br. Vrh — Sečera — Kneževu, u Branjinom Vrh; Kneževi Vinogradi — Darda u Kneževim Vinogradima. Takmičenje će se vršiti u skoku u dalj, u skoku u vis, u bacanju kugle i u trčanju na 100 m. Takmičiti će se moći samo oni vežbači, koji znaju ovogodišnje proste vežbe. Dana 30 jula održat će se u Belom Manastiru okružno lakoatletsko takmičenje.

B.S.

Pred naš gimnastički susret sa Francuskom

Ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda je aktom br. 2871, od 20 aprila, dozvolilo da naša sokolska gimnastička vrsta može ići u Pariz i Varšavu da reprezentuje našu zemlju u vrhunskoj gimnastici. Na tim utakmicama će se nastupiti u belom »olimpijskom« odelu (vežbačkom) sa državnim grbom na prsima, a i u sokolskom vežbačkom odelu. Konačne utakmice će se održati 7 maja, u Mariboru, i na njima će se izabrati najbolja osmorica koji će, sa sudijama, 8 maja, krenuti za Pariz. Sa našom vrstom putuje još Ivan Kovač, kao voda i sudija, Macanović Hrvoje kao sudija, Antosijević Eduard kao sudija i Stukelj Leon kao voda vrste. Francuski gimnastičarski savez zatražio je od Saveza Sokola fotografije naših takmičara, da bi u pariskim novinama razvio što življu propagandu za ovaj gimnastički dvoboj. S obzirom na rezultate poslednjih međunarodnih gimnastičkih utakmica, održanih 1938 godine u Pragu, gde su se jugoslovenski Sokoli bolje plasirali od francuskih gimnastičara, za svega jedan bod razlike, interes u francuskim i ostalim gimnastičkim krugovima, za ove utakmice, je vrlo velik.

I. Sedlaček

Da se zna!...

Pišu nam iz Metkovića:

Sokolsko društvo u Metkovićima, po uputi svojih članova koji se nalaze u dobrim poslovnim vezama sa I Osječkim mlinom na valjke, obratio se je ovome molbom da bi, s obzirom na produ njegovoga proizvoda u Metkovićima, pripomoglo jednim doprinosom izgradnju sokolskoga doma, koji se podiže kao spomenik Kralju Petru Velikom Oslobodiocu. Mlin je poslao društvu svoj doprinos od dinara deset. Naše društvo je povratilo mlinu ovih deset dinara. Spomenuti mlin jedan je od najvećih u državi, a u Metkovićima ima veoma dobrih mušterija, članova našega društva.

Čitajte i širite
„Sokolski Glasnik“

Prvi zbor četinih načelnika društva Priština

Na dan 16 aprila u sokolskom domu Priština održat je prvi zbor četinih načelnika.

Obzirom, da u ovoj godini imamo nekoliko značajnijih sokolskih manifestacija, i to: jubilarni slet u Jubbani, slet Primorskih župa u Sušaku, posetu Skopske i Cetinjske župe Kosovu polju, pri-

ništvo sa članovima tehničkog i prosvetnog odbora. Društvenu upravu zastupali su braća Virije- vić, Nedelko, prosvetar i Nikolić Radomir, tajnik, a zborom je rukovodio načelnik, brat Ivčević M. Ivan, pješad. narednik vodnik. Rešeno je da se prigodom posete Kosovu, naše i Cetinjske župe, odr-

godom 550-godišnjice Kosovske bitke; i proslavu tridesetogodišnjice postojanja sokolskog društva Priština, koja će se održati septembra, a kojom će se prilikom, pored proslave, izvršiti i osvećenje društvene zastave, to je načelnik društva u zajednici sa društvenom upravom, počelo aktivno raditi na pripremi za ovu proslavu, za koju su svrhu određeni razni odbori.

Na zboru četinih načelnika bili su zastupljeni delegati-načelnici iz seoskih sokolskih četa: Suvi Do, Dođa Gušterica, Jaševu i Komoran, a od strane društva načel-

ništafeto trčanje od manastira Gračaniće i Samodreže. Dolazak štafeta na Gazimestan kod spomenika, da bude u času, kada se završi poimen, gde će društveno starenstvo primiti buktnje, i time odati poštu borcima za slobodu i ujedinjenje.

Prisutni su sa oduševljenjem prihvatili predloge brata načelnika, pošto u bratu Ivčeviću vide požrtvovanog sokolskog radnika, koji je ukazao put omladini, kako treba voljeti sokolske redove. Na čelu društvene uprave nalazi se starenšina brat Spirid DIMITRIJE, učitelj.

Čitajući novine...

Jedan hrvatski časopis preneo je nedavno prikaze o jednoj hrvatskoj knjizi, pod naslovom: »Straniglasovi o tom i tom delu«. A ti strani glasovi, to je »Slovenec« i »Srpski Knjiž. glasnik«.

Čak i da podemo sa gledišta tri posve odvojene narodne individualnosti, u jednoj istoj državi, — izraz »strani glasovi« bio bi prejak. Tako mi nikako ne verujemo da n. pr. »Journal de Geneve« pisanje »Neue Zürcher Zeitung« naziva stranim glasom, a mi smo i pak barem za mrvičak (ako ne i vrlo mnogo!) bliži jedni drugima, nego li Nemci i Francuzi u Švajcarskoj.

I zar je onda čudo, ako ovih dana jedan klerikalni list napada zagrebačku »Riječ«, što je Jovana Dučića nazvala »našim pjesnikom«? Jer J. Dučić bi prema ovom kriteriju, za Zagreb trebao da bude isto tako stran pesnik, kao Rabindranath Tagore; kao što bi i Nazor, ili Domjanić trebali da budu strani za Beograd, ma da su n. pr. stalni saradnici »Srps. Knjiž. glasnika« (a Dučić je bio stalni saradnik zagrebačkog »Savremenika«).

*

Klerikalna »Hrvatska straža« ima nedeljni prilog »Za naše najmlađe«, dakle za hrvatsku katoličku decu. U poslednjem nedeljnom broju, taj samozvani stoprocentni hrvatski i stoprocentni katolički list, na čitavoj polovini tog dečjeg priloga, objavljuje sliku kancelara g. Hitlera u krugu dece, a ispod te slike, pod naslovom »Mali čestitari«, nalazi se zanosna pesma nekog stoprocentnog klerikalnog »gaulajtera«, koji se, sa ovakim »čisto hrvatskim« i »čisto katoličkim« pitanjem obraća hrvatskoj katoličkoj deci:

»Što mislite, djeco,
o veselju družbi,
što se eto našla
u visokoj službi,

da rodendan čestita
samom vodi svome,
zaželi mu sreću,
dug život dabome.

A voda ih Hitler
za ruke tad uze,
zato smijeh, veselje
tu djecu obuže.

Jer visoku dužnost
rijetko dijete ima,
da čestita eto
svojim najvišima.

Čestitka je djece
najdraža bila njemu,
na ovoj to slici
vidimo po svemu.«

Još samo fali, da se na časovima veronauke umesto »Hvaljen Isus!«, uvede pozdrav »Heil...!«, pa da stoprocentno hrvatsko katoličanstvo »Hrv. Straže« bude stoprocentno — glajšaltovano!...

*

Čitajući nedavni govor potpredsednika slovačke vlade, dr. Tuke, koji je rekao da je interes Slovačke da se što tešnje i potpuno ukopča u nemački životni prostor, »Narodna Jednota«, organ jugoslovenskih Slovaka, pita:

»Kako se to slaže sa onom besnom propagandom za »samostalnu« i »nezavisnu« slovačku državu? I kome je bila potrebna takova nezavisnost?»

Odgovor je jasan: Bila je potrebna g.g. Beli Tuki, Sidoru i Machu, kao što je i kod nas potrebna frankofur-timašima oko »Hrv. Straže« i td, — pošto ni na kakav drugi način nebi mogli da dodu do reči u narodu.

*

Pratim redovito list koji nosi naslov »Wort und Bild, Slavonischer Volksbote«, koji izlazi kao ilustrovani prilog lista »Slavonischer Volksbote«, a koji izlazi u Osijeku, varoši Kraljevine Jugoslavije.

Podvlačim ovo »Kraljevine Jugoslavije«, ne zato što čitaocima hoću da poučim gde se nalazi Osijek, već zato što oni koji stalno čitaju i primaju taj »Wort und Bild« moraju

zaista da se pitaju da li se Osijek nalazi u Jugoslaviji... Jer taj list koji je ipak odgovoran našim zakonima i koji se razaslije sa jugoslovenske teritorije, — kroz čitava 52 broja u godini ne objavljuje niti jednog reda koji nebi bio ispunjen Nemačkom, i po kome bi se moglo zaključiti da izlazi u Jugoslaviji, pa niti kada se radi o najvećim državnim praznicima, kao što je prvi decembar, itd.

Umesto odgovora, neka nam »Slavonischer Volksbote« kaže, šta bi se dogodilo nekom listu koruških Slovenaca, ili gradišćanskih Hrvata, kada bi tako postupao?

Engleska vojska nakon obavezne službe

Uvođenje vojne obaveze u Engleskoj događaj je od tako velike važnosti, da se sva svetska štampa bavi pitanjem daljnjeg razvoja britanske oružane snage.

Do sada se engleska vojska bazirala na dobrovoljačkoj službi i bila je podeljena na t.zv. profesionalnu i teritorijalnu vojsku, kojoj će se sada pridružiti i vojska sastavljena iz vojnih obveznika. Za sada će biti pozvani pod oružje regruti samo dvaju godišta, čiji broj iznosi oko 600.000. Njihova služba će biti 6-mesečna. Kada se govori o velikim operativnim vojskama ostalih nacija, ovaj broj se čini premalen, ali on u stvari predstavlja samo aktivnu vojsku, prema mirnodopskom standardu. Ni aktivna vojska Francuske, koja je sastavljena iz vojnih obveznika, nema više od 600.000 ljudi; ali u slučaju potrebe ona se, za najkraće vreme, uvećava silnim rezervama. Sigurno je da i engleska vlada ima nameru da proširi vojnu obaveznost na ostala godišta, ali trenutno to nije mogla da provede samo zato, što je tehnički nemoguće, u mirnom vremenu, da se u jedan mah dovede pod krov više od 600.000 ljudi.

Što se tiče celokupne snage Engleske, treba imati na umu da Velika Britanija poseduje oko 300 ratnih lađa svih vrsta, te da engleska mornarica broji 128.000 vojnika u aktivnoj mornarskoj službi i 40.000 u rezervi. Sem toga postoji i avijacija, koja sa svojih 2.500 aviona prve linije kod kuće, 600 aviona prve linije preko mora i 1000 ostalih aviona, broji oko 164.000 ljudi.

Čitava vojna snaga Engleske na kopnu, na moru i u zraku, broji dakle danas u aktivnoj službi, oko 1.120.000 ljudi, što se, sa pozivom rezervista i teritorijalne vojske, može povisiti na 1.600.000. Treba imati na umu da je to stanje u aktivnoj službi, te da približno toliko broji i aktivna snaga nemačke kopnene, pomorske i avijatičke vojske. Konačno treba zabeležiti i izjavu engleskog ministra rata, da bi Engleska bila u stanju da istog trenutka, čim bi buknuo rat, pošlje u Evropu 19 divizija sa 380.000 ljudi; dok je na početku svetskoga rata, 1914, mogla da pošalje samo 6 divizija, sa 120.000.

SAOPŠTENJE UREDNIŠTVA

I pored svih naših bratskih preporuka, događa nam se ponovo da nam je jedno ugledno i inače agilno društvo, tek 2 maja poslalo dopis, o priredbi koja je bila 24 aprila, i to dopis, koji je od reči do reči objavljen u jednom drugom listu, odmah dva dana nakon priredbe, 26 aprila.

Posve prirodno da smo dopis smesta bacili u koš, ali moramo i ovim putem protestirati protiv toga, da ma koje društvo svoj glavni savezni organ smatra kao list koji nije vredan jednog originalnog dopisa, već treba da, nakon deset dana preštampana to što su drugi listovi već objavili.

Sokolska četa Šimanovci, župa Beograd, je podigla dom, koji još nije potpuno dovršen, ali se u njemu ipak vrlo živo radi. Preduzeta je akcija, da se dom što pre dovrši.

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

Kao uvod u proslavu 75-godišnjice postojanja Ljubljanskog Sokola, priredena je 24 aprila u operskom pozorištu u Ljubljani svečana akademija svih telovežbačkih vrsta, koja je postigla redak uspeh, jednako po savršenstvu izvedbe, kao i po velikom broju gledalaca koji su do poslednjeg mesta ispunili pozorišnu zgradu. Bili su prisutni također predstavnici vojske i civilnih vlasti, a naročito brojno su bili zastupljeni predstavnici starešinstva Sokolske župe Ljubljana i ljubljanskih sokolskih jedinica. U programu je učestvovao i orkestar 40 pešadijskog puka.

Naročiti uspeh imale su telovežbačke tačke, sastavljene od ljubljanske braće za ovu priliku. Brat Boris Gregorka je izradio simboličke vežbe prema napevu »Le naprej brez miru«, a sestra Lidija Rupnikova imala je naročit uspeh sa nastupom 12 devojčica. Veoma se svidelo i »Pohod« naraštajaca, kao i vežbe članica, pod naslovom »Kresnice«. Burno su bile pozdravljive vežbe naših međunarodnih takmičara, Gregorke, Forte Anih Josijevića i Vadvova. Ali najveće zanimanje je pobudila nova telovežbačka kompozicija brata Dr. V. Murnika, u obliku telovežbačkog plesa, na melodiju poznate Prešernove pesme »Luna sije«. Ova igra, koja se vrši uz pratnju pevačkog hora, umesto muzike, izazvala je toliko oduševljenja da se morala nekoliko puta ponoviti. Na koncu je prikazana alegorija koja znači: Ljubljanski sokol se klanja najvišem Sokolu i pokrovitelju sleta, Nj. V. Kralju Petru II. Akademija je završena pevanjem »Hej Sloveni«.

Na opšti zahtev, akademija je morala da se ponovi, nedelju dana docnije, u operskom pozorištu, pa je i opet pozorište bilo do poslednjeg mesta zauzeto.

Sokolsko društvo u Kočevju, u Dravskoj banovini, podiže već duže vremena svoj novi dom, koji treba da bude tvrđava jugoslovenske narodne misli i sokolskog rada, u tom kraju, gde je ranije tuda vlast kolonizovala toliko inorodnog elementa. Kočevsko Sokolstvo želi da bar u glavnom završi gradnju toga doma do 4 juna ove godine, kada će u Kočevju biti svečani nastup svih sokola iz kočevskog kraja i iz bliže okoline. Potrebno bi bilo da se dom potpuno dovrši do jeseni, pa da već iduće sezone u njemu oživi sokolska delatnost, koja je u tom kraju od većeg značenja nego ma u kom drugom delu naše otadžbine. Sokolstvo u Drav. banovini uvelo je za potpomaganje sokolstva u Kočevju t.zv. kočevski dinar, pa u tome treba da ih pomogne i ostalo jugoslovensko sokolstvo te da celo naše članstvo, koliko god mu je to moguće, podupre napore kočevske braće.

Sokolsko društvo Gospić, izvršio je 3 i 4 juna svečano osvećenje svoga doma, koji će nositi ime Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Prvi dan proslave prirediće se akademija, a sutra dan osvećenje i javna vežba. Održaće se i utakmica između seoskih četa župe Sušak, za prelazni lovorov venac, dar Blaženopodivnog Kralja Ujedinitelja.

Sokolsko društvo Horgoš priredilo je 10 aprila uspešnu akademiju na kojoj je, pored vežbi, izveden i pozorišni komad »Seoska Lola«. Odrzvanje građanstva bio je odličan.

U Sokolskom društvu Duga Resa izveli su 22 i 23 aprila članovi društva Zagreb III pozorišni komad »Svinja i miš« od Branislava Nušića, a zatim predstavu sa lutkama za decu, »Ivica i Marica«, što je ostavilo vrlo lep utisak u članstvu.

Sokolska četa Petrovci, župa Osičjek, ove godine na 11 juna otvoriće svoj novo sagrađeni dom, kojemu će kumovati starešina sokolskog društva Borovo, brat Toma Maksimović. Četa je taj dom podigla svojim ma-

rom i trudom i potporom imućnije braće iz okoline.

Sokolsko društvo Velika Kikinda priredilo je 26 aprila oproštajno veče bratu Milivoju Popadiću, deneratu, koji odlazi na novu dužnost u Sombor. Na večeri je uzelo učešća preko 150 članova, želeći time da pokažu nepodeljene simpatije koje je denerat Popadić uživao u građanstvu i sokolstvu Velike Kikinde, a koje je naročito istakao u srdačnom govoru starešina društva, Dr. Petar Bojanić. Uzeli su reč i predstavnici mnogih drugih udruženja, kojima se brat Popadić srdačno zahvalio.

Sokolska četa Ovsšte, župa Beograd, odlučila je da u okviru Petrove Petoljetke podigne vodovod za svoje selo, pa je u tu svrhu sabrala već svotu od 70.000 dinara i nada se da će uskoro započeti gradnjom.

»Duhovna pometenost dovela je čoveka do toga, da traži raznolike organizacije, sa isključivim ciljem da one oslobode čoveka svih nevolja i patnja, bez ličnog sagorevanja i duhovnog preporadanja. Nema napretka, niti sokolskog rasnog života bez duhovnog uzdizanja. Nema borbe spoljne, bez unutarnje. Nema vanjske pobede, bez pobede nad unutarnjim životinjskim čovekom.

Dok se ne otpočne pobeda izvojevati nad unutarnjim zlom, nemože biti niukom pravcu pozitivnog napredovanja.«

Čeda Milić,
starešina župe Mostar

Iz slovenskog sveta

JUGOSLOVENSKO - BUGARSKO PRIJATELJSTVO

Slovensko društvo u Sofiji je prošle nedelje priredilo veče posvećeno Jugoslaviji, na kome je prisustvovao i naš poslanik u Sofiji, g. Jurišić. Predsednik društva, Stevčev, je u pozdravnom govoru naglasio, da u današnjim teškim vremenima Bugari i Jugosloveni treba da se združe, rame uz rame, za zajedničku budućnost.

ČESI I SLOVACI U INOZEMSTVU

U Parizu je počeo izlaziti list »Čehoslovačka stvar«, kao nedeljni list na češkom i slovačkom jeziku i kao organ Čeha i Slovaka koji se nalaze u emigraciji u zapadnoj Evropi. Cilj ovoga lista je, da Čehi i Slovaci izvan Češke i Slovačke obavestava tačno o događajima u domovini i ostalom svetu, te da brani stvar čehoslovačke državne zajednice i nezavisnosti. Prvi broj objavljuje članak čehoslovačkog poslanika u Parizu, Osuskog, koji dokazuje da je prezident Haha postupio protuustavno, kada je dao svoj potpis na akt o protektoratu. List donosi i jedan telegram prezidenta Beneša, te priloge Jana Masarika itd.

SLOVAČKA U ODNOSIMA IZMEĐU NEMAČKE, MAĐZARSKJE I POLJSKE

Iz Bratislave javlja da su, u oči prvoga maja, po čitavoj varoši bili rašireni nemački letci i plakati, u kojima se zahteva da se Slovačka prisajedini Nemačkoj. Policijska je dala te letke odstraniti, ali se uznemirenost nije stišala, zato što su se istovremeno raširile vesti da se prilikom sastanka između mađarskih državnika, grofa Teleki-a i grofa Čaki-a, u Berlinu, sa nemačkim državicima također raspravlja o sudbini Slovačke, te da mađarski državnici čine sve moguće da Slovačka na bilo koji način priključe Mađarskoj. U diplomatskim krugovima se tvrdi, da je Mađarima uspešno pridobiti Italiju za plan da Mađarska dobije protektorat nad Slovačkom, kao što ga je Nemačka dobila nad Češkom i Moravskom. Tvrdilo se, da Italija želi za taj plan da pridobije Nemačku, pod uslovom da se Mađarska bezuslovno i posvema priključi osovini Rim-Berlin. Sastanak u Berlinu nije dođe doneo nikakvog iznenađenja u

STRANCI U NAŠOJ PRIVREDI

Ljubljanski »Trgovski list«, donosi članak »Crna nezahvalnost«, u kome ističe da u Evropi nema naroda koji je tako bez osećaja ksenofobije kao što smo mi, pa ipak mnogi među nama ne zaslužuju tu dobrotu i treba im pokazati odlučnu i čvrstu ruku. Oni su obožavaoci čvrste ruke i zato sa njima treba oštro postupiti. Ko živi među nama, ko živi od jugoslovenskog novca, taj mora poštovati jugoslovenske zakone, ili neka ide gde ga srce vuče. Događaji poslednjih dana pokazali su da se možemo osloniti na naše ljude. Zato u privredi treba da pomažemo svoje nacionalne ljude i da smo obazrivi prema strancima koji su dokazali da zaslužuju naše poverenje. Zato se mora početi čvrsto zasnovana akcija da tuda preduzeća kod nas predu u domaće ruke, jer to zahtevaju naši odbranbeni interesi.

jorka, da se za nedelju, 7 maja, u Pittsburghu sprema veliki manifestacioni zbor svih Jugoslovena, koji je organizovan od Hrvatske Bratske Zajednice, Kranjsko-slovenske katoličke jednote i Srpskog narodnog saveza. U proglasu na zbor se kaže, da Slovenci, Hrvati i Srbi hoće jednodušno da manifestuju svoju ljubav prema zajedničkoj domovini i da hoće da pokažu da su spremni na sve žrtve da očuvaju njenu nezavisnost i slobodu.

Iz slovenskog Sokolstva

PREURANJENE VESTI O SSS

Neki naši listovi objavili su prošlih dana vest da je u Beogradu održana sednica Slovenskog Sokolskog Saveza, na kojoj je stvoren zaključak, da se sedišta tog Saveza prenese iz Praga u Beograd, te da je za predsednika tog Saveza izabran brat Gangl, a za tajnika br. Švajger.

Ta vest ne odgovara istini, jer nikakva sednica Slovenskog Sokolskog Saveza nije bila, ni sazvana ni održana u Beogradu, pa prema tome i sve drugo otpada.

Savez Sokola K. J. je došao doduše u vezu sa ostalim slovenskim Sokolskim Savezima, u želji da se rasmotri pitanje sedišta Saveza ali sednica SSS po tom pitanju nije još zakazana.

SOKO, JEDINA TELOVAŽBAČKA ORGANIZACIJA U ČEŠKOJ

Pražki listovi javljaju, da će u najskorije vreme biti objavljena odluka o spajanju svih telovežbačkih organizacija, skupa sa t.zv. Junacima (skautima), u jednu organizaciju; i o spajanju svih sportskih organizacija u jednu organizaciju. Obe ove celine će biti vezane uskom saradnjom i imaće međudruštveni odbor. Komisija za telesno vaspitanje, u odboru stranke Narodne solidarnosti, stvorila je tu odluku na osnovu načela da vanškolsko i dobrovoljno telesno vaspitanje predstavlja dopunu školskog telesnog vaspitanja. Spajanje će se sprovesti na taj način, što će Savez radničkih gimnastičkih jedinica provesti likvidaciju, spajenu sa dobrovoljnim pristupanjem članstva u sokolske jedinice, i to pojedinačno a ne skupno. Skautska organizacija »Junak« će, kao celina, pristupiti telovežbačkoj organizaciji »Soko«, koja će na taj način dobiti junačko odeljenje, i koje će, unutar sokolske organizacije imati autonomiju.

Što se tiče likvidacije »Orla«, ona će biti provedena već iduće nedelje, a njeni pripadnici moćiće pojedinačno da pristupe telovežbačkoj organizaciji Soko.

SLOVAČKO SOKOLSTVO U AMERICI

»Slovenski Sokol«, organ Saveza slovačkog sokolstva u Americi, objavljuje u poslednjem broju proglas Slovačkog udruženja u Americi, koji se izjašnjava za potpuno narodno i državno jedinstvo sa Česima i poziva sve Slovake na rad za obnovu Čehoslovačke Republike. List donosi i dopis o današnjem stanju u Slovačkoj, koje prikazuje u tamnim bojama i tvrdi da o nekoj slobodi i nezavisnosti nema ni govora. Osuduje postupak onih, koji su, kroz par meseci, pomogli da unište delo, stvoreno tolikim žrtvama. Konačno objavljuje vest, da Dr. Juraj Slavik, poznati slovački političar i dosadašnji poslanik Čehoslovačke republike u Varšavi, dolazi u Ameriku da među tamnošnjim Slovacima priredi propagandnu turneju, za nezavisnost Čehoslovačke i za saradnju sa Česima.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Severno Američka Unija se najvećom žurbom naoružava, naročito u avijaciji. Danas je u Americi preko 10.000 tvornica zaposleno izradom različitih vrsta oružja, a američka vojska je poslednjih meseci dobila 3.000 najmodernijih lovačkih aviona prve linije, za koje se veli da spadaju među najbolje u svetu. Do kraja

ove godine će američka kopnena vojska imati 8.000 lovačkih aparata najmodernijeg tipa, kojima će svaki čas moći da dođe u pomoć Engleskoj i Francuskoj, koje poseduju jaku bombardersku avijaciju. Sem toga će i američka mornarica dobiti, do konca godine, daljnjih 3.000 lovačkih aparata. Američka avionska industrija se tako rapidno razvija, da će već kroz nekoliko meseci biti u stanju da izrađuje mesečno do 3.000 aviona svih tipova, što znači tri puta više nego što iznosi potencijal nemačkih avionskih fabrika, koji je trenutno najveći na svetu. Javlja se takode, da se u američkim pilotskim školama vežba sada oko 20.000 američkih mladića.

»Narodni Listy« ponovno objavljuje jedno upozorenje na javnost, da se u poslednje doba sve više množe i raširuju vesti kojima je cilj da uznemire javnost u Češkoj, a koje govore o tome da bi se, ovog ili onog dana, imalo tobože nešto da desi ili da se očekuje. Upozorenje ističe da su to možda provokatori, koji izazivaju incidente i da tih provokatora ima vrlo velik broj. Podvlači da te incidente treba izbeći.

»Deutsche Post« javlja da su gotovo u svim opštinama u Tješinu, prošlih dana, bili izlepljeni plakati na nemačkom jeziku, potpisani od nekog Saveza bojovnika za slobodu u Berlinu, u kojima se pozivaju nemački stanovnici Tješina da otkazu poslušnost vodi nemačkog naroda, zato što Nemačka biva sve više zaokružena od drugih naroda, a naročito od Slovena, pa na taj način srlja u propast. Nemački list tvrdi da su ti plakati štampani u vladinoj poljskoj štampariji i napada poljske vlasti zbog protivnemačke provokacije.

Prema saopštenju turskog ministarstva unutrašnjih poslova, brojala je Turska, godine 1937., — 17.584.605 stanovnika. Godine 1938. taj se broj povećao na 17.829.214 duša. U poslednjih 11 godina poraslo je stanovništvo Turske okruglo za 3.300.000 duša. Taj broj nije međutim samo posledica prirodnog porasta, jer se kod toga ne sme zaboraviti na useljivanje Turaka iz balkanskih država.

Sadržina sokolskih listova

»OKO SOKOLOVO«

Glasnik Sokolske župe Beograd. Izašao je broj za maj, sa ovim sadržajem: Muški i junački sokolski stav (rezolucija); — Narodni duh (A. Stefan); — Sve mile sestre i draga braćo; — Glavna skupština župe; — Zaključci sa zbora društvenih i četnih načelnika, načelnica, prosvetara; — Sa plenarne sednice Saveza; — Nešto o izgradnji Saveznog doma (Miodrag Savić); — Sestra Katarina Bajmelo- vić; — O olimpijskim igrama; — Kako Sokoli žive, rade i umiru; — Ludi Radovan; — Mobilizacija (pesma). — Dečja strana i Sokolske vesti.

»SOKOLSKI ŽIVOT«

Ovaj list Sokolstva u Subotici od meseca aprila donosi vrlo zanimljive članke i notice, kao i vesti iz sokolskog života u Subotici i gotovo iz cele Župe Novi Sad. Uvodni članak »Jugoslovenima svima i svuda«; zatim notica o proslavi 20-godišnjice rada Sokolskog društva u Subotici, koja će se održati 10 i 11 juna o. g. »Slet Sokolske župe Novi Sad«. »Naše pozorište« i td.

CASOVNIČAR I JUVELIR M. MITROVIĆ

TERAZIJE 22 (do Moskve)

ima: švajcarskih časovnika za ruku i džep, zlatnog nakita, kristala, srebra, pehara i plaketa.

Braći i sestrama popust

Cene vrlo solidne. Stručan rad Tražite cene za izradu klinaca i značaka.

Najbolji muški šešir prve svetske marke „BARBISIO“ dobićete u poznatoj solidno-galanteriskoj trgovini

S. S. SURUTKA U BEOGRADU, Kralja Milana br. 15

koji ima uvek veliki izbor muških i ženskih modnih artikala, kao: košulje, mašne, čarape, rukavice, džepne maramice, žensko svileno rublje, kupaće kostime, kišobrane, čebeta itd. CENE SOLIDNE. PRODAJA I NA KREDIT, PREKO BIROA „KREDIT“ I A. B. C.

DRŽITE SAVREMENI KORAK! NEOPHODNO POTREBNO ZA SVAKU MODERNU KANCELARIJU

mašine za umnožavanje

i offset-štampe

najmodernije mašine za kopiranje pisama na ručni i električni pogon

mašine za računanje (+ - × :)

mašine za sabiranje na ručni i električni pogon

Relaprint

victoria

TRIUMPHATOR

Addo

Sve vrste

PAICER KASA
čeličnih ormara za knjige i kartoteku; trezori, kasete, kasice i satovi za šteenju

Zahtevajte prospekte i ponude. Prikazivanje mašina vršim rado bez obaveze na kupovinu

GENERALNI ZASTUPNIK

JAKOV A. MELAMED — BEOGRAD

Vuka Karadžića ulica 10 — Telefon broj 20-673

ТРГОВИНА НИРНБЕРШКЕ, ГАЛАНТЕРИЈСКЕ, МЕТАЛ-НЕ КРАТКЕ И ПЛЕТЕНЕ РОБЕ НА ВЕЛИКО ФАБРИЧНО СТОВАРИШТЕ ДЕЧЈИХ ИГРАЧАКА И БАЗАРСКЕ РОБЕ

ЈОСИФ ЈУЛИЈЕ КОХН

Основао 1868 телеф-фон 21-40 Брзојавни наслов: „ЈУЛЕС“

НОВИ САД

КРАЉА АЛЕКСАНДРА УЛ. 11

Трговина нирнбершке, галантеријске, кратке и плетене робе на велико

BRAĆA ČERNJEI

AGENTURA ŽITARICA, MLINSKIH PROIZVODA, STOČNE HRANE, SEMENJA I MASTI

NOVI SAD

TRG OSLOBOĐENJA 6/I.

TELEFONI: 22-42, 25-62, 24-86, 27-88.

TELEGRAMI: ČERNJEI NOVI SAD

FILIJALA: BEOGRAD

KRUNSKA UL. 2a/II. TELEFON: 26-201

POŠTANSKI ČEKOVINI RAČUN: BEOGRAD 51643,

LEČILIŠNI HOTEL PALACE

Med. Dr. Josip Avelini
HVAR

Hotel potpuno renoviran sa tek. toplom i hladnom vodom u svim sobama, sobe sa kupatilom aparati, društvene prostorije, sunčane terase, sjenoviti park, kursalon, vlastito tenis igralište, motorni čamac za izlete u Biševsku Špilju.

PENSION Din. 60.— 100.—

Čitaјte i pretplaćujte „SOKOLSKI GLASNIK“

БАНОВИНСКА БАЊА ИЛИЦА

НАДМОРСКА ВИСИНА 499 М. 10 КМ. УДАЉЕНА ОД САРАЈЕВА СА КОЈИМ САОБРАЋАЈУ ЛОКАЛНИ ВОЗОВИ И АУТОБУСИ СВАКИ САТ.

ЗНАМЕНИТО СУМПОРНО ТОПЛО ВРЕЛО 57,5° Ц. КУПКЕ: СУМПОРНЕ, БЛАТНЕ, СЛАНЕ И УГЉИЧНЕ КИСЕЛИНЕ, ХИДРОТЕРАПИЈА, ПЛИВАОНИЦА НА РЕЦИ ЖЕЉЕЗНИЦИ СА ДИВНОМ ПЛАЖОМ.

ЛЕЧЕ СЕ: ХРОНИЧНИ РЕУМАТИЗАМ У МИШИЋИМА И ЗГЛОБОВИМА, ЖЕНСКЕ БОЛЕСТИ, ЕКСУДАТИ, СРЧАНЕ БОЛЕСТИ, ИШИЈАС, НЕУРАСТЕНИЈА, АНКИЛОЗА.

УСРЕД ОГРОМНОГ ПАРКА НАЈМОДЕРНИЈЕ УРЕЂЕНИ БАНОВИНСКИ ХОТЕЛИ И ПРВОКЛАСАН БАЊСКИ РЕСТОРАН УЗ УМЕРЕНЕ ЦЕНЕ.

РАЗНИ СПОРТОВИ, ТЕНИС, ЗВЕРИЊАК, ЗАБАВЕ УЗ ДНЕВНУ МУЗИКУ.

АМБУЛАНТА СНАБДЕВЕНА НАЈМОДЕРНИЈИМ АПАРАТИМА ПОД ВОДСТВОМ СТРУЧНОГ БАЊСКОГ ЛЕКАРА.

У ПОЛУСЕЗОНАМА МАЈ, ЈУНИ, СЕПТЕМБАР И ОКТОБАР 50% ПОПУСТА НА СВИМ СОБАМА И КУПКАМА. У ГЛАВНОЈ СЕЗОНИ ЈУЛИ—АВГУСТ НАКОН ДУЖЕГ БОРАВКА ЗНАТАН ПОПУСТ.

ПРОСПЕКТЕ НА ЗАХТЕВ ШАЉЕ УПРАВА БАЊЕ

СВЕТ ФАНТАЗИЈЕ, ОТКРИЋА, ЧУДА, ПОДВИГА И ПУСТОЛОВИНА
ЕДИЦИЈА ВИСОКЕ КЊИЖЕВНЕ ВРЕДНОСТИ
Серија најлепших романа и прича светске књижевности

»ПЛАВА ПТИЦА«

ДРУГО КОЛО

НОВИХ 10 КЊИГА ЈЕДИНЕ НАШЕ БИБЛИОТЕКЕ ЗА СВАКОГА

Најдивније и најкорисније уживање после напорног умног или физичког рада

Х. Стенкјевић 11—12 КРОЗ ПУСТИЊУ И ПРАШУМУ Доживљаји двоје деце	Ник. Гогољ 16 КРАЉ ДУХОВА Необичне и гротескне приче
Ц. О. Кервуд 13 ЛОВЦИ ЗЛАТА Пустоловни роман са севера	Конан Долт 17 ИШЧЕЗЛИ СВЕТ Узбудљиви роман о преисториским чудовиштима
Николај Бајков 14 ВЕЛИКИ ВАЛ Живот маџурског тигра	Џек Лондон 18 МАЈКЕЛ-БРАТ ЦЕРИЈЕВ Роман из живота циркуског пса
Зејн Греј 15 ОСВЕТНИК ПРАШУМЕ Роман са дивљег Запада	А. К. Толстој 19—20 ИВАН ГРОЗНИ I-II Роман о кнезу Сребрном

СВАКА КЊИГА обухвата 250—300 страна и стаје:

БРОШИРАНО 30.— ДИН.
У ПЛАТНУ 40.— ДИН.

ЦЕЛА СЕРИЈА (свих 10 свезака) може се добити и

НА ОТПЛАТУ

ЦЕНА 500.— ДИН.

месечна рата 50.— динара

ПОРУЧБИНЕ ПРИМА И ИЗВРШУЈЕ

ГЕЦА КОН А. Д. БЕОГРАД

Кн. Михаилова 12
Пошт. факс 103

DIONIČKA

PIVARA

SARAJEVO

preporučuje svoje prvoklasno
odležano zato

EKSPORTNO I CRNO

dvorsko sladno pivo u
buradima od 25, 50 i 100
litara i u bocama po san-
duku do 50 boca.

Душан Шнебл

Кнегиње Љибице бр. 7
тел. 28-828. Београд

Механичка радионица за оправку писањих рачунајућих машина и налив пера

EXPRES BRIJANJE

bez sapuna bez vode
bez četkice
jeste ideal svakog sportaša!